

Europees Justitieel Netwerk - België

EUR-Alert! ¹ 2016/1

Inhoud

Overzicht van EU-wetgeving en rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU van juni tot en met september 2015

A. Wetgeving

B. Rechtspraak

Burgerlijk en Gerechtelijk Recht

Strafrecht

Handelsrecht, Financieel en Economisch Recht

Sociaal recht

Fiscaal recht

Staatsrecht en Bestuursrecht

A. Wetgeving

- *VERORDENING (EU) 2015/847 van 20 mei 2015 betreffende **bij geldovermakingen te voegen informatie***, PB L 141 van 5 juni 2015

Bij deze verordening worden voorschriften vastgesteld met betrekking tot de informatie over de betalers en de begunstigden die, met het oog op het voorkomen, het opsporen en het onderzoeken van witwassen van geld en terrorismefinanciering, bij geldovermakingen in ongeacht welke valuta moet

---

¹ Het opzet van *EUR-Alert!* en deze publicatie kwamen tot stand dankzij de medewerking van magistraten bij het Hof van Cassatie en van de Belgische leden van het Europees Justitieel Netwerk in burgerlijke en handelszaken (EJN - https://e-justice.europa.eu/content_ejn_in_civil_and_commercial_matters-21-nl.do).

EUR-Alert! is opgesteld op basis van de selectie van EU wetgeving en rechtspraak voor de Larcier Wetboeken.

Magistraten die *EUR-Alert!* niet ontvangen per email, kunnen inschrijven op het adres euralert@gmail.com. De *EUR-Alert!*-themanummers zijn te raadplegen op <http://www.igo-ijf.be/nl/euralert>.

Copyright © 2015 *EUR-Alert!*-redactie – Verdere verspreiding voor niet commercieel gebruik toegestaan mits bronvermelding. Alle rechten overigens voorbehouden. De leden van het redactiecomité zijn Amaryllis Bossuyt, Ilse Couwenberg, Beatrijs Deconinck, Claudia Kohlen en Ivan Verougstraete.

worden gevoegd wanneer ten minste een van de bij de geldovermaking betrokken betalingsdienaantbieders in de Unie is gevestigd.

- **RICHTLIJN (EU) 2015/849 van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het *witwassen van geld of terrorismefinanciering***, PB L 141 van 5 juni 2015

Deze richtlijn heeft ten doel het gebruik van het financiële stelsel van de Unie voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering te voorkomen

- **VERORDENING (EU) 2015/848 van 20 mei 2015 betreffende *insolventieprocedures***, PB L 141 van 5 juni 2015

De verordening wijzigt op heel wat punten verordening 1346/2000 van 29 mei 2000. De klemtoon wordt gelegd op meer conventionele afwikkelingen van de insolventies, op een betere en verplichte samenwerking tussen de actoren van de insolventies, op de elektronische afwikkeling van insolventies. Zij vraagt om enkele aanpassingen van het nationale recht die, wat België betreft, in beginsel zullen gedaan worden in het kader van de grote hervorming van het insolventierecht die de vorm zal aannemen van een nieuw boek XX van het Wetboek van economisch recht.

- **VERORDENING (EU) 2015/1588 van 13 juli 2015 betreffende de toepassing van de *artikelen 107 en 108 VWEU* op bepaalde soorten horizontale steunmaatregelen**, PB L 248 van 24 september 2015

In deze verordening worden nader genoemde soorten steunmaatregelen verenigbaar geacht met de interne markt uit hoofde van een of meer van de bepalingen van artikel 107, leden 2 en 3, VWEU en vrijgesteld van de in artikel 108, lid 3, VWEU bedoelde procedure.

- **VERORDENING (EU) 2015/1589 van 13 juli 2015 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de *toepassing van artikel 108 VWEU***, PB L 248 van 24 september 2015

B. Rechtspraak²

Burgerlijk en Gerechtelijk Recht

Verordening 4/2009 van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen

---

² Voor een uitgebreider overzicht op trefwoorden van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) én van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zie <http://europeancourts.blogspot.nl> "European Courts" is een EU en EHRM "law blog" die mede mogelijk is gemaakt door het Gerechtshof Amsterdam. De opzet van de blog is: "A better understanding of EU and human rights law. This blog also aims at bridging the gap between the law in the books and the law in action. It is a platform of exchange of knowledge and experiences in the field of European law between judges, prosecutors, lawyers and legal academics."

- Artikel 3, onder c) en d), van verordening (EG) nr. 4/2009 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer bij een gerecht van een lidstaat een verzoek is ingediend met betrekking tot de scheiding of de verbreking van de huwelijksband tussen de ouders van een minderjarig kind, en bij een gerecht in een andere lidstaat een verzoek is ingediend betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid voor hetzelfde kind, een verzoek betreffende een onderhoudsverplichting met betrekking tot dit kind uitsluitend een nevenverzoek is bij het verzoek betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid in de zin van artikel 3, onder d), van deze verordening.
(HvJ 16 juli 2015, zaak C-184/14)

Richtlijn 2004/48/EG van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten

- Artikel 8, lid 3, onder e), van richtlijn 2004/48/EG verzet zich tegen een nationale bepaling op grond waarvan een bankinstelling zich onbeperkt en onvoorwaardelijk mag beroepen op het bankgeheim om niet over te gaan tot het verstrekken, uit hoofde van artikel 8, lid 1, onder c), van die richtlijn, van informatie over de naam en het adres van een rekeninghouder.
(HvJ 16 juli 2015 – Zaak C-580/13 – Coty Germany)

- Artikel 14 van richtlijn 2004/48/EG moet aldus worden uitgelegd dat het van toepassing is op de gerechtskosten die de partijen maken in het kader van een geding in een lidstaat tot vergoeding van de schade wegens een beslag dat in een andere lidstaat is gelegd ter voorkoming van een inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht, wanneer in het kader van deze schadevordering de vraag rijst naar erkenning van een in die andere lidstaat gegeven beslissing waarbij is vastgesteld dat dit beslag onrechtmatig is.
(HvJ 16 juli 2015 – Zaak C-681/13 – Diageo Brands)

Verordening 2201/2003 van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

Sub artikel 47

Verordening (EG) nr. 44/2001 is niet van toepassing op de tenuitvoerlegging in een lidstaat van een dwangsom die is opgelegd bij een in een andere lidstaat gegeven beslissing inzake het gezagsrecht en het omgangsrecht teneinde de eerbieding van dit omgangsrecht door degene aan wie het gezagsrecht is toegekend, te verzekeren. De invordering van een dwangsom die door de rechter in de lidstaat van herkomst die ten gronde uitspraak heeft gedaan over het omgangsrecht, is opgelegd teneinde de doeltreffendheid van dit recht te verzekeren, valt onder hetzelfde stelsel van tenuitvoerlegging als de beslissing over het omgangsrecht dat door deze dwangsom wordt verzekerd. Deze dwangsom moet derhalve uitvoerbaar worden verklaard volgens de regels die zijn vastgesteld in verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1347/2000.
In het kader van verordening nr. 2201/2003, zijn in den vreemde gegeven beslissingen waarbij een dwangsom is opgelegd, in de aangezochte lidstaat enkel uitvoerbaar indien het bedrag ervan door de gerechten in de lidstaat van herkomst definitief is bepaald.
(HvJ 9 september 2015 – Zaak C-4/14 – Bohez)

Verordening 44/2001 van 22 december 2000 en 1215/2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

- Verordening (EG) nr. 44/2001 is niet van toepassing op de tenuitvoerlegging in een lidstaat van een dwangsom die is opgelegd bij een in een andere lidstaat gegeven beslissing inzake het gezagsrecht en het omgangsrecht teneinde de eerbieding van dit omgangsrecht door degene aan wie het gezagsrecht is toegekend, te verzekeren. De invordering van een dwangsom die door de rechter in de lidstaat van herkomst die ten gronde uitspraak heeft gedaan over het omgangsrecht, is opgelegd teneinde de doeltreffendheid van dit recht te verzekeren, valt onder hetzelfde stelsel van tenuitvoerlegging als de beslissing over het omgangsrecht dat door deze dwangsom wordt verzekerd. Deze dwangsom moet derhalve uitvoerbaar worden verklaard volgens de regels die zijn vastgesteld in verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1347/2000.

(HvJ 9 september 2015 – Zaak C-4/14 – Bohez)

- 1. De bepalingen van hoofdstuk II, afdeling 5 (artikelen 18-21), van verordening 44/2001 moeten aldus worden uitgelegd dat zij in een situatie zoals in het hoofdgeding, waarin een vennootschap een persoon die de functies van directeur en van bestuurder van die vennootschap heeft bekleed in rechte aanspreekt om de door die persoon in de uitoefening van die functies gemaakte fouten te doen vaststellen en schadevergoeding te verkrijgen, eraan in de weg staan dat artikel 5, punten 1 en 3, van die verordening wordt toegepast, mits die persoon – het is aan de verwijzende rechterlijke instantie om dit te verifiëren – in zijn hoedanigheid van directeur en van bestuurder gedurende bepaalde tijd voor en onder het gezag van die vennootschap prestaties heeft verricht tegen beloning.

2. Artikel 5, punt 1, van verordening nr. 44/2001 moet aldus worden uitgelegd dat de vordering die een vennootschap tegen haar voormalige bestuurder indient op grond dat deze niet zou hebben voldaan aan de vennootschapsrechtelijke verplichtingen die op hem rusten, onder het begrip „verbintenissen uit overeenkomst” valt. Bij gebreke van enige afwijkende precisering in de statuten van de vennootschap of in enig ander document is het aan de verwijzende rechterlijke instantie om te bepalen op welke plaats de bestuurder zijn werkzaamheden ter uitvoering van de overeenkomst overwegend heeft uitgevoerd, mits de verrichting van de diensten op de betrokken plaats niet indruist tegen de wil van partijen zoals die blijkt uit hetgeen zij zijn overeengekomen.

3. In omstandigheden zoals in het hoofdgeding, waarin een vennootschap haar voormalige bestuurder in rechte aanspreekt wegens beweerd onrechtmatig handelen, moet artikel 5, punt 3, van verordening nr. 44/2001 aldus worden uitgelegd dat de vordering onder de materie verbintenissen uit onrechtmatige daad valt wanneer – het is aan de verwijzende rechterlijke instantie om dit te verifiëren – het verweten handelen niet kan worden beschouwd als niet-nakoming van de vennootschapsrechtelijke verplichtingen van de bestuurder. Het is aan de verwijzende rechterlijke instantie, aan de hand van de feitelijke omstandigheden van de zaak het aanknopingspunt te bepalen dat het nauwst verband houdt met de plaats van de gebeurtenis die met de schade in een oorzakelijk verband staat en met de plaats waar de schade is ingetreden.

(HvJ 10 september 2015 – Zaak C-47/14 – Holterman Ferho Exploitatie)

- Artikel 34, punt 1, van verordening (EG) nr. 44/2001 van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging

van beslissingen in burgerlijke en handelszaken moet aldus worden uitgelegd dat het feit dat een in een lidstaat gegeven beslissing in strijd met het Unierecht is, niet rechtvaardigt dat deze beslissing niet wordt erkend in een andere lidstaat wegens strijdigheid met de openbare orde van laatstbedoelde staat wanneer de aangevoerde onjuiste rechtstoepassing geen kennelijke schending vormt van een rechtsregel die van essentieel belang wordt geacht in de rechtsorde van de Unie en dus van de aangezochte lidstaat, of van een in die rechtsordes als fundamenteel erkend recht. Dat is niet het geval bij een onjuiste toepassing van een bepaling als artikel 5, lid 3, van richtlijn 89/104/EEG van 21 december 1988 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten.

Wanneer de rechter van de aangezochte staat nagaat of eventueel sprake is van een kennelijke schending van de openbare orde van deze staat, moet hij ermee rekening houden dat, behoudens bijzondere omstandigheden die het te moeilijk of onmogelijk maken de rechtsmiddelen in de lidstaat van herkomst aan te wenden, de justitiabelen de plicht hebben in deze lidstaat alle beschikbare rechtsmiddelen aan te wenden om een dergelijke schending in een eerder stadium te voorkomen. (HvJ 16 juli 2015 – Zaak C-681/13 – Diageo Brands)

Verordening 1348/2000 van 29 mei 2000 en verordening 1393/2007 van 13 november 2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken

Sub artikel 1 verordening 1393/2007

- Rechtsvorderingen die door particuliere houders van staatsobligaties zijn ingesteld tegen de uitgevende staat en strekken tot verkrijging van een vergoeding wegens het niet eerbiedigen van bezits- en eigendomsrechten, tot nakoming van de vervallen oorspronkelijke obligaties, en tot verkrijging van een schadevergoeding, vallen binnen de werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 1393/2007, voor zover niet blijkt dat zij duidelijk geen burgerlijke of handelszaken zijn.

(HvJ 11 juni 2015 – Gevoegde zaken C-226/13, C-245/13, C-247/13 en C-578/13 – Fahnenbrock, Priestoph e.a., Reznicek en Kickler)

- Verordening 1393/2007 moet aldus worden uitgelegd:

- dat de ontvangende instantie verplicht is om, in alle omstandigheden en zonder dat zij daarbij over enige beoordelingsmarge beschikt, degene voor wie een stuk is bestemd, mee te delen dat hij het recht heeft te weigeren dat stuk in ontvangst te nemen, waarbij zij stelselmatig moet gebruikmaken van het in bijlage II bij die verordening opgenomen modelformulier,

- en dat het feit dat die instantie bij de betekening of kennisgeving van een stuk aan degene voor wie het is bestemd, heeft nagelaten bij dat stuk het in bijlage II bij verordening nr. 1393/2007 opgenomen modelformulier te voegen, geen grond vormt om de procedure nietig te verklaren, doch een verzuim is dat moet worden hersteld overeenkomstig de bepalingen van die verordening.

(HvJ 16 september 2015 – Zaak C-519/13 – Alpha Bank Cyprus)

Richtlijn 2008/95/EG van 22 oktober 2008 Merk-aanpassing recht EU-Lidstaten

- 1. Artikel 3, lid 1, onder e), van richtlijn 2008/95/EG moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen de inschrijving als merk van een teken dat bestaat uit de vorm van de waar wanneer die vorm drie wezenlijke kenmerken bezit, waarvan één voortvloeit uit de aard van de waar en de twee andere noodzakelijk zijn om een technische uitkomst te verkrijgen, mits minstens één van de in die bepaling opgesomde gronden voor weigering van inschrijving volledig van toepassing is op de betrokken vorm.

2. Artikel 3, lid 1, onder e), ii), van richtlijn 2008/95, op grond waarvan de inschrijving kan worden geweigerd van tekens die uitsluitend bestaan uit de vorm van de waar die noodzakelijk is om een technische uitkomst te verkrijgen, moet aldus worden uitgelegd dat het ziet op de manier waarop de betrokken waar functioneert en niet op de manier waarop deze wordt vervaardigd.

3. Om een merk in te schrijven dat onderscheidend vermogen heeft verkregen door het gebruik dat ervan is gemaakt in de zin van artikel 3, lid 3, van richtlijn 2008/95, hetzij als deel van een ander ingeschreven merk, hetzij in samenhang daarmee, moet de merkaanvrager bewijzen dat de betrokken kringen de waar of de dienst wanneer deze uitsluitend wordt aangeduid met dit merk, in tegenstelling tot eventuele andere aanwezige merken, percipiëren als afkomstig van een bepaalde onderneming.

(HvJ 16 september 2015 – Zaak C-215/14 – Société des Produits Nestlé)

- 1. Artikel 4, lid 3, van richtlijn 2008/95/EG moet aldus worden uitgelegd dat wanneer een ouder gemeenschapsmerk bekend is in een aanmerkelijk gedeelte van het grondgebied van de Europese Unie, dat in voorkomend geval kan overeenkomen met het grondgebied van  en enkele lidstaat, die niet noodzakelijk de lidstaat is waar een verzoek om inschrijving van een jonger nationaal merk is ingediend, moet worden aangenomen dat dit merk bekend is in de Europese Unie. De criteria die in de rechtspraak zijn ontwikkeld met betrekking tot het normale gebruik van het gemeenschapsmerk zijn als zodanig irrelevant om vast te stellen of er sprake is van „bekendheid” in de zin van artikel 4, lid 3, van die richtlijn.

2. Wanneer het oudere gemeenschapsmerk reeds bekendheid heeft verworven in een aanmerkelijk gedeelte van het grondgebied van de Europese Unie, maar niet bij het relevante publiek van de lidstaat waar is verzocht om inschrijving van het jongere nationale merk waartegen oppositie is ingesteld, kan de houder van het gemeenschapsmerk de door artikel 4, lid 3, van richtlijn 2008/95 geboden bescherming genieten wanneer blijkt dat een commercieel niet te verwaarlozen deel van dit publiek dat oudere gemeenschapsmerk kent en in verband brengt met het jongere nationale merk, en dat er, gelet op alle relevante omstandigheden van het concrete geval, op dat ogenblik daadwerkelijk inbreuk wordt gemaakt op het gemeenschapsmerk in de zin van die bepaling dan wel, in het andere geval, sprake is van een ernstig gevaar dat een dergelijke inbreuk zich in de toekomst voordoet.

(HvJ 3 september 2015 – Zaak C-125/14 – Iron& Smith)

Strafrecht

Kaderbesluit 2002/584/JBZ van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- De artikelen 2, lid 4, en 4, punt 1, van kaderbesluit 2002/584/JBZ, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ, moeten in die zin worden uitgelegd dat zij zich ertegen verzetten dat voor de overlevering op basis van een Europees aanhoudingsbevel in de uitvoerende lidstaat niet alleen de voorwaarde wordt gesteld dat het feit waarvoor dat aanhoudingsbevel is uitgevaardigd strafbaar is naar het recht van die lidstaat, maar ook dat dit feit volgens het recht van deze uitvoerende lidstaat kan worden bestraft met een vrijheidsstraf met een maximum van ten minste twaalf maanden.

(HvJ 25 september 2015 – Zaak C-463/15 PPU A)

- Artikel 12 van dat kaderbesluit, gelezen in samenhang met artikel 17 ervan en in het licht van artikel 6 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, moet aldus worden uitgelegd dat het in een dergelijke situatie niet in de weg staat aan de voortzetting van de hechtenis van de gezochte persoon overeenkomstig het recht van de uitvoerende lidstaat, zelfs wanneer de totale

duur van de hechtenis die termijnen overschrijdt, voor zover die duur niet buitensporig is in het licht van de kenmerken van de in het hoofdgeding gevolgde procedure. Het staat aan de verwijzende rechter om dit na te gaan. Indien de uitvoerende rechterlijke autoriteit besluit een einde te maken aan de hechtenis van die persoon, dient zij zijn voorlopige invrijheidstelling vergezeld te doen gaan van de maatregelen die zij nodig acht om zijn vlucht te voorkomen, en zich ervan te vergewissen dat de materiële voorwaarden voor zijn daadwerkelijke overlevering gehandhaafd blijven zolang geen definitieve beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel is genomen.
(HvJ 16 juli 2015 – Zaak C-237/15 PPU – Lanigan)

- De artikelen 15, lid 1, en 17 van kaderbesluit 2002/584/JBZ, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ, moeten aldus worden uitgelegd dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit na het verstrijken van de in dat artikel 17 gestelde termijnen nog steeds over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel dient te beslissen.
(HvJ 16 juli 2015 – Zaak C-237/15 PPU – Lanigan)

Handelsrecht, Financieel en Economisch Recht

Richtlijn 1999/44/EG van 25 mei 1999 betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen

- De nationale rechter bij wie een geding aanhangig is over een overeenkomst die binnen de werkingssfeer van Richtlijn 1999/44/EG kan vallen is verplicht om na te gaan of de koper als consument in de zin van die richtlijn kan worden aangemerkt, ook al heeft de koper zich niet op die hoedanigheid beroepen. Artikel 5, lid 3, van richtlijn 1999/44 moet worden beschouwd als een norm die gelijkwaardig is aan een nationale regel die in de interne rechtsorde als regel van openbare orde geldt. De nationale rechter is verplicht om iedere bepaling waarbij dat artikel in nationaal recht is omgezet, ambtshalve toe te passen. Het vermoeden dat het gebrek aan overeenstemming bestond op het tijdstip van aflevering van het goed, geldt wanneer de consument bewijst dat het verkochte goed niet in overeenstemming is met de overeenkomst en dat het betrokken gebrek aan overeenstemming zich binnen een termijn van zes maanden vanaf de aflevering van het goed heeft gemanifesteerd, dat wil zeggen zich werkelijk heeft voorgedaan. De consument is niet verplicht om de oorzaak van dat gebrek aan overeenstemming te bewijzen of te bewijzen dat de oorsprong van dat gebrek te wijten is aan de verkoper. Het vermoeden dat het gebrek aan overeenstemming bestond op het tijdstip van aflevering van het goed kan slechts buiten toepassing worden gelaten indien de verkoper rechtens genoegzaam bewijst dat dit gebrek aan overeenstemming het gevolg is van of zijn oorsprong vindt in een omstandigheid die zich na de aflevering van het goed heeft voorgedaan.
(HvJ 4 juni 2015 – Zaak C-497/13 – Faber)

Verordening 2027/97 van 9 oktober 1997 betreffende de aansprakelijkheid van luchtvervoerders bij ongevallen

Artikel 2, lid 1, onder a) en c), van verordening (EG) nr. 2027/97 en artikel 1, lid 1, van het in Montreal gesloten en in naam van de Europese Unie bij besluit 2001/539/EG van de Raad van 5 april 2001 goedgekeurde verdrag staan eraan in de weg staan dat het verzoek om schadevergoeding van een persoon die, terwijl hij zich aan boord bevond van een luchtvaartuig met dezelfde start- en landingsplaats in een lidstaat en kosteloos werd vervoerd om, in het kader van een mogelijke onroerendgoedtransactie met de piloot van het luchtvaartuig, een onroerend goed vanuit de lucht te bezichtigen, fysiek letsel heeft opgelopen door het neerstorten van het luchtvaartuig, wordt behandeld op grond van artikel 17

van dat verdrag. Degene die schade heeft geleden, op kan een rechtstreekse vordering instellen tegen de verzekeraar van de aansprakelijke persoon, indien het recht dat van toepassing is op de niet-contractuele verbintenis in een dergelijke vordering voorziet, ongeacht hetgeen is bepaald in het door de contractspartijen gekozen recht dat van toepassing is op de verzekeringsovereenkomst.

(HvJ september 2015 – Zaak C-240/14 – Prüller-Frey)

Verordening (EU) 2015/848 van 20 mei 2015 betreffende insolventieprocedures

- De rechters van de lidstaat waar een secundaire insolventieprocedure is geopend, zijn samen met de rechters van de lidstaat waar de hoofdprocedure is geopend, bevoegd om vast te stellen ten aanzien van welke goederen van de schuldenaar de gevolgen van die secundaire procedure gelden. Overeenkomstig artikel 2, onder g), van verordening nr. 1346/2000 moet worden vastgesteld ten aanzien van welke goederen van de schuldenaar de gevolgen van een secundaire insolventieprocedure gelden.

(HvJ 11 juni 2015 – Zaak C-649/13 – Comité d'entreprise de Nortel Networks)

Richtlijn 93/13/EEG van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten

- Artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13/EEG van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten moet aldus worden uitgelegd dat een natuurlijke persoon die het beroep van advocaat uitoefent en met een bank een kredietovereenkomst sluit waarin het doel van de lening niet is vermeld, als een „consument” in de zin van die bepaling kan worden aangemerkt wanneer die overeenkomst geen verband houdt met de beroepsactiviteit van die advocaat. Het feit dat de uit die overeenkomst voortvloeiende schuldvordering is gedekt door een door die persoon als vertegenwoordiger van zijn advocatenkantoor verstrekte hypothecaire waarborg met als onderpand goederen die bestemd zijn voor de uitoefening van de beroepsactiviteit van die persoon, zoals een onroerend goed dat toebehoort aan dat kantoor, is in dit verband niet relevant.

(HvJ 3 september 2015 – Zaak C-110/14 – Costea)

Verordening 261/2004 van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten

Artikel 5, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 moet aldus worden uitgelegd dat een technisch probleem dat zich plotseling heeft voorgedaan, niet aan gebrekkig onderhoud is toe te schrijven en evenmin tijdens een regulier onderhoud is ontdekt, niet onder het begrip „buitengewone omstandigheden” in de zin van deze bepaling valt.

(HvJ 17 september 2015 – Zaak C-257/14 – van der Lans)

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)

Sub artikel 101 VWEU

- Artikel 101, lid 1, VWEU moet aldus worden uitgelegd dat overeenkomsten voor de verdeling van klanten, zoals de particuliere pensioenfondsen in het hoofdgeding hebben gesloten, een mededingingsregeling vormen die ertoe strekt de mededinging te beperken. Het aantal klanten dat door deze overeenkomsten

wordt geraakt, is niet relevant voor de beoordeling van de voorwaarde van beperking van de mededinging binnen de interne markt.
(HvJ 16 juli 2015 – Zaak C-172/14 – ING Pensii)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 7 juli 2015 – Zaak C-339/15 – Vanderborght

Vragen over toelaatbaarheid van reclameactiviteiten door erkende tandarts:

“Is een reclameverbod voor mond- en tandverzorging te beschouwen als een "voorschrift inzake gezondheids- en veiligheidsaspecten van producten" in de zin van artikel 3, lid 3, van richtlijn 2005/29/EG [...]?”.

Dient richtlijn 2005/29/EG [...] in die zin te worden uitgelegd dat zij zich verzet tegen een nationale bepaling waarin gedetailleerd wordt omschreven aan welke vereisten van bescheidenheid een voor het publiek bedoeld uithangbord aan de praktijk van een tandarts moet voldoen, zoals artikel 8quinquies Koninklijk Besluit van 1 juni 1934 houdende reglement op de beoefening der tandheekkunde?

Dient richtlijn 2000/31/EG2 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde Juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt in die zin te worden uitgelegd dat zij zich verzet tegen een nationale wet die elke reclame, door wie dan ook, met betrekking tot mond- of tandverzorging, op een absolute manier verbiedt, inclusief een verbod op commerciële reclame via elektronische weg (website), zoals artikel 1 van de Belgische Wet van 15 april 1958 betreffende de publiciteit inzake tandverzorging?

Hoe dient het begrip "diensten van de informatiemaatschappij", zoals gedefinieerd in artikel 2, sub a), van richtlijn 2000/31/EG met verwijzing naar artikel 1, lid 2, van richtlijn 98/34/EG3 , zoals gewijzigd bij richtlijn 98/48/EG4 , te worden uitgelegd?

Dienen de artikelen 49 en 56 VWEU in die zin te worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een nationale regeling zoals in het hoofdgeding, waarbij, teneinde de volksgezondheid te beschermen, een volledig reclameverbod voor tandheekkundige verzorging wordt opgelegd?”

Sociaal recht

Richtlijn 2003/88/EG van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

- Artikel 2, punt 1, van richtlijn 2003/88/EG moet aldus worden uitgelegd dat in omstandigheden als die aan de orde in het hoofdgeding, de tijd die werknemers zonder vaste of gebruikelijke werkplek dagelijks besteden aan de reis tussen hun woonplaats en de locatie van de door hun werkgever aangeduide eerste en laatste klant, „arbeidstijd” in de zin van deze bepaling is.

(HvJ 10 september 2015 – Zaak C-266/14 – Federación de Servicios Privados del sindicato Comisiones obreras)

Verordening 1408/71 van 14 juni 1971 Sociale Zekerheid, E.G.

- Het pensioen van een pensioengerechtigde moet worden beschouwd verschuldigd te zijn vanaf het begin van de periode waarvoor dit pensioen daadwerkelijk aan deze betrokkene is uitbetaald, ongeacht de datum waarop het recht op dit pensioen formeel is vastgesteld en ook wanneer deze periode, in voorkomend geval, ingaat vóór de datum van het besluit tot toekenning van dit pensioen.

De artikelen 27 en 84 bis van verordening nr. 1408/71 verzetten zich tegen een regeling van een lidstaat die niet toestaat dat de rechthebbende op een door deze

lidstaat met één jaar terugwerkende kracht toegekend pensioen, zich met diezelfde terugwerkende kracht aansluit bij een verplichte zorgverzekering, en die ertoe leidt dat aan deze rechthebbende elke bescherming op het gebied van de sociale zekerheid wordt ontnomen.

(HvJ 4 juni 2015, Zaak C-543/13, Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank tegen E. Fischer-Lintjens)

Verordening 883/2004 van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

- Artikel 4 van verordening (EG) nr. 883/2004, zoals gewijzigd bij verordening 1244/2010, moet in die zin worden uitgelegd dat zij zich niet verzet tegen een regeling van een lidstaat die onderdanen van andere lidstaten die zich bevinden in de situatie als bedoeld in artikel 14, lid 4, onder b), van richtlijn 2004/38, uitsluit van het recht op bepaalde „bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties” in de zin van artikel 70, lid 2, van verordening nr. 883/2004, die tevens „sociale bijstand” in de zin van artikel 24, lid 2, van richtlijn 2004/38 vormen, terwijl die prestaties wel zijn gewaarborgd voor de zich in dezelfde situatie bevindende eigen onderdanen van die lidstaat.

(HvJ 15 september 2015 – Zaak C-67/14 - Alimanovic)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 10 juni 2015 – Zaak C-284/15

Levert de Belgische beperking van samentellen van tijdvakken een ongerechtvaardigde belemmering van het vrij verkeer van werknemers op? (Verordening (EEG) nr. 1408/71)

Verzoeker is Tsjechisch staatsburger. In 2008 komt hij naar België met zijn echtgenote die voor de Europese Commissie werkt. Hij is musicus en vraagt een volledige werkloosheidsuitkering aan als hij geen werk heeft en een gedeeltelijke werkloosheidsuitkering als hij in deeltijd werkt. Zijn aanvragen worden afgewezen omdat de arbeid die hij in Tsjechië heeft verricht niet wordt meegerekend. Levert de Belgische beperking van samentellen van tijdvakken een ongerechtvaardigde belemmering van het vrij verkeer van werknemers op?³

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 8 juni 2015 – Zaak C-269/15 - Hoogstad

Zijn de inhoudingen voor ziekte- en invaliditeitsverzekering van een internationale werknemer terecht verricht? (Verordening (EEG) nr. 1408/71. Verordening 987/2009)

Verzoeker Willem Hoogstad, woont sinds zijn pensionering in 2007 in Ierland. Hij heeft tussen 1996 en 2004 in dienst van een Belgische werkgever gewerkt. Zijn werkgever draagt bij aan een aanvullend pensioen bij twee pensioenfondsen. Hij heeft ook periodes in NL, DUI, VK en VS gewerkt. Op de opgebouwde twee pensioenkapitalen die bij zijn pensionering op 60-jarige leeftijd in februari 2008 aan hem worden uitbetaald worden door de pensioenfondsen wettelijke inhoudingen verricht voor ziekte- en invaliditeitsverzekering en een solidariteitsbijdrage voor de Rijksdienst voor Pensioenen. Verzoeker betwist deze inhoudingen en eist terugbetaling. De verwijzende rechter wil weten of artikel 13, lid 1, van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 eraan in de weg staat dat een bijdrage wordt geheven op prestaties van Belgische aanvullende pensioenstelsels die geen wettelijke regelingen zijn in de zin van artikel 1, sub j, eerste alinea, van deze verordening, ingeval die prestaties verschuldigd zijn aan een niet in België wonende rechthebbende die overeenkomstig artikel 13, lid 2, sub 1, van die

---

³ Nieuwsbrief rechtspraak Europa 2015, nr. 8 en 9 (september), p.10

verordening onderworpen is aan de socialezekerheidsregeling van de lidstaat waarin hij woont?⁴

Fiscaal recht

Btw-wetboek

Sub artikel 44

- Artikel 13, A, lid 1, onder b) en c), van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der lidstaten inzake omzetbelasting – Gemeenschappelijk stelsel van btw: uniforme grondslag, moet aldus worden uitgelegd dat het niet van toepassing is op het vervoer van menselijke organen en bij mensen afgenomen monsters voor medische analyse of medische of therapeutische verzorging dat ten behoeve van ziekenhuizen en laboratoria wordt uitgevoerd door een zelfstandige derde wiens diensten in aanmerking komen voor vergoeding door de sociale zekerheid. In het bijzonder kan een dergelijke activiteit niet worden vrijgesteld van belasting over de toegevoegde waarde als een handeling die nauw samenhangt met medische handelingen als bedoeld in artikel 13, A, lid 1, onder b), daar die zelfstandige derde niet kan worden aangemerkt als een „publiekrechtelijk lichaam” en evenmin als een „ziekenhuis”, een „centrum voor medische verzorging”, een „centrum voor diagnose” of een andere „naar behoren erkende inrichting van dezelfde aard” waarvan de activiteiten worden verricht onder sociale voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die welke gelden voor publiekrechtelijke lichamen.
(HvJ 2 juli 2015 – Zaak C-334/14 – De Fruytier)

Richtlijn 2006/112/EG van 28 november 2006 - Zesde richtlijn (77/388/EEG) betreffende het stelsel van BTW

- De artikelen 2, punt 1, en 4, lid 1, van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) moeten aldus worden uitgelegd dat in omstandigheden waarin een belastingplichtige stukken grond heeft gekocht waarvan hij sommige tot zijn privévermogen en andere tot zijn ondernemingsvermogen heeft bestemd, en op al die stukken grond als belastingplichtige een winkelcentrum heeft laten bouwen dat hij vervolgens samen met de grond waarop dat winkelcentrum staat, heeft verkocht, de verkoop van de als privévermogen aangemerkte stukken grond aan de btw moet worden onderworpen, aangezien die belastingplichtige bij die transactie als zodanig heeft gehandeld.
(HvJ 9 juli 2015 – Zaak C-331/14 – Trgovina Prizma)

- De artikelen 2, lid 1, 14 en 24, lid 1, van richtlijn 2006/112/EG moeten aldus worden uitgelegd dat, wanneer een leaseovereenkomst voor een onroerend goed bepaalt dat aan het einde van die overeenkomst de eigendom overgaat op de leasingnemer, of dat alsdan aan de leasingnemer de wezenlijke attributen van de eigendom van dat onroerend goed ter beschikking worden gesteld, waarbij met name het merendeel van de aan de juridische eigendom van dat onroerend goed verbonden voordelen en risico's op hem overgaat en de geactualiseerde optelsom van de termijnen praktisch gelijk is aan de verkoopwaarde van het goed, de handeling die uit een dergelijke overeenkomst voortvloeit dient te worden gelijkgesteld aan de verkrijging van een investeringsgoed.
Het beginsel van fiscale neutraliteit moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet ertegen verzet dat over een verrichting op het gebied van lease die betrekking heeft op onroerend goed en over de verkoop van dat onroerend goed aan een

---

⁴ Nieuwsbrief rechtspraak Europa 2015, nr. 8 en 9 (september), p.10

derde (ten opzichte van de leaseovereenkomst), afzonderlijk btw wordt geheven, voor zover die handelingen niet als één enkele handeling kunnen worden beschouwd. Het staat aan de verwijzende rechter om dit te beoordelen.
(HvJ 2 juli 2015 – Zaak C-209/14 – NLB Leasing)

- Artikel 9, lid 1, van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat publiekrechtelijke lichamen zoals de gemeentelijke begrotingseenheden aan de orde in het hoofdgeding, niet kunnen worden beschouwd als belastingplichtigen ter zake van de btw aangezien zij niet voldoen aan het in die bepaling neergelegde criterium van zelfstandigheid.
(HvJ 29 september 2015 – Zaak C-276/14 – Gmina Wrocław)

- 1. Artikel 4, lid 4, tweede alinea, van de Zesde richtlijn (77/388), zoals gewijzigd bij richtlijn 2006/69, moet aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een nationale wettelijke regeling die de in de voornoemde bepaling bedoelde mogelijkheid om een groep van personen te vormen die voor de btw als één enkele belastingplichtige kan worden beschouwd, voorbehoudt aan entiteiten die rechtspersoonlijkheid bezitten en die middels een verhouding van ondergeschiktheid zijn verbonden aan het overkoepelende orgaan van deze groep, behalve indien deze twee vereisten nodig en geschikt zijn ter verwezenlijking van de doelstelling misbruik te voorkomen of van de doelstelling belastingfraude of -ontwijking te bestrijden. Het staat aan de verwijzende rechter om na te gaan of dit in casu het geval is.

2. Artikel 4, lid 4, van de Zesde richtlijn (77/388), zoals gewijzigd bij richtlijn 2006/69, kan niet worden geacht rechtstreekse werking te hebben die de belastingplichtigen in staat stelt zich tegenover hun lidstaat op deze bepaling te beroepen ingeval de wetgeving van hun lidstaat niet verenigbaar is met die bepaling en evenmin in overeenstemming ermee kan worden uitgelegd.

(HvJ 16 juli 2015 – Gevoegde zaken C-108/14 en C-109/14 – Larentia en Minerva Marenave Schifffahrt)

Sub artikel 24 V° 2006/112

- Een abonnementsovereenkomst voor de verstrekking van adviesdiensten aan een onderneming waarbij de dienstverrichter zich ter beschikking stelt van de opdrachtgever is een dienst in de zin van de btw-richtlijn. Het belastbare feit doet zich voor wanneer de periode afloopt waarvoor de betaling was overeengekomen, ongeacht of en hoe vaak de opdrachtgever gebruik heeft gemaakt van de diensten van de dienstverrichter.

(HvJ 3 september 2015 – Zaak C-463/14 – Asparuhovo Lake Investment Company)

- Artikel 90, lid 1, van richtlijn 2006/112 moet aldus worden uitgelegd dat dit een belastingplichtige niet toestaat om zijn maatstaf van heffing te verlagen wanneer hij alle betalingen heeft geïnd die de tegenprestatie waren voor de handeling die hij heeft verricht of wanneer de andere contractpartij, zonder dat de overeenkomst is verbroken of geannuleerd, aan de belastingplichtige niet langer de overeengekomen prijs verschuldigd is.

(HvJ 2 juli 2015 – Zaak C-209/14 – NLB Leasing)

- Artikel 13, B, onder a), van de Zesde richtlijn (77/388/EEG), zoals gewijzigd bij richtlijn 91/680/EEG, moet aldus worden uitgelegd dat de dienst die erin bestaat dat een van de verkoper van een tweedehandsauto onafhankelijke marktdeelnemer tegen betaling van een vast bedrag een garantie verstrekt voor het geval dat zich aan bepaalde onderdelen van deze auto een mechanisch defect voordoet, een vrijgestelde handeling ter zake van verzekering in de zin van deze bepaling vormt. Het is aan de verwijzende rechter om na te gaan of, gelet op de omstandigheden van de hoofdgedingen, de dienstverrichting die in het hoofdgeding aan de orde is, een dergelijke prestatie is. De verrichting van een

dergelijke prestatie en de verkoop van de tweedehandsauto moeten in beginsel worden beschouwd als onderscheiden en zelfstandige prestaties die vanuit het oogpunt van de btw afzonderlijk moeten worden behandeld. Het is aan de verwijzende rechter om vast te stellen of, gelet op de bijzondere omstandigheden van de hoofdgedingen, de verkoop van een tweedehandsauto en de garantie die wordt verstrekt door een van de verkoper van deze auto onafhankelijke marktdeelnemer voor het geval dat zich aan bepaalde onderdelen van deze auto een mechanisch defect voordoet, dusdanig onderling zijn verbonden dat zij moeten worden beschouwd als één handeling dan wel of zij zelfstandige handelingen vormen.

(HvJ 16 juli 2015 – Zaak C-584/13 – Mapfre asistencia en Mapfre warranty)

Artikel 168, onder e), van richtlijn 2006/112/EG verzet zich niet tegen een nationale wettelijke regeling die de aftrek uitsluit van de btw bij invoer welke is verschuldigd door de vervoerder die noch de invoerder, noch de eigenaar is van de betrokken goederen, doch enkel, in het kader van zijn activiteit als vervoerder, het vervoer en de douaneafhandeling ervan heeft verzorgd, als deel van zijn, aan belasting over de toegevoegde waarde onderworpen, transportdienst.

(HvJ 25 juni 2015 – Zaak C-187/14 – DSV Road)

- Artikel 17, leden 2 en 5, van de Zesde richtlijn (77/388/EEG), zoals gewijzigd bij richtlijn 2006/69/EG, moet aldus worden uitgelegd dat:

- de kosten in verband met de verwerving van deelnemingen in dochterondernemingen, gemaakt door een holding die aan het beheer van die dochterondernemingen deelneemt en aldus een economische activiteit uitoefent, moeten worden geacht deel uit te maken van haar algemene kosten en de over die kosten voldane btw in beginsel volledig moet worden afgetrokken, tenzij bepaalde in een later stadium verrichte economische handelingen op grond van de Zesde richtlijn (77/388), zoals gewijzigd bij richtlijn 2006/69, zijn vrijgesteld van btw, in welk geval het recht op aftrek enkel kan worden uitgeoefend volgens de regels van artikel 17, lid 5, van deze richtlijn;

- ingeval een holding kosten heeft gemaakt voor de verwerving van deelnemingen in dochterondernemingen en zij slechts aan het beheer van bepaalde van deze dochterondernemingen deelneemt en met betrekking tot de andere dochterondernemingen geen economische activiteiten verricht, deze kosten slechts voor een deel kunnen worden geacht deel uit te maken van haar algemene kosten, zodat enkel de btw die is voldaan over kosten die inherent zijn aan de economische activiteit kan worden afgetrokken. Welk gedeelte van de totale kosten inherent is aan de economische activiteit, wordt bepaald aan de hand van verdeelcriteria die worden vastgelegd door de lidstaten, die bij de uitoefening van die bevoegdheid rekening moeten houden met het doel en de opzet van de Zesde richtlijn – waarbij het aan de nationale rechter staat om dit te verifiëren – en derhalve in een berekeningsmethode moeten voorzien die objectief weergeeft welk deel van de in een eerder stadium gemaakte kosten werkelijk toe te rekenen is aan de economische activiteit en welk deel aan de niet-economische activiteit.

(HvJ 16 juli 2015 – Gevoegde zaken C-108/14 en C-109/14 – Larentia en Minerva Marenave Schifffahrt)

Sub artikel 148 van richtlijn 2006/112

De Btw-vrijstelling voor goederen bestemd voor de bevoorrading voor schepen voor de volle zee (i.c. brandstof) is niet van toepassing als die goederen eerst worden geleverd aan tussenpersonen, ook al is op de datum van die levering de eindbestemming van het goed (het schip) bekend. Dit is anders indien de eigendom van de brandstof pas aan die tussenpersonen wordt overgedragen op het moment dat de exploitanten van de schepen als eigenaar over de brandstof kunnen beschikken. (HvJ 3 september 2015 – Zaak C-526/13 – Fast Bunkering Klaipėda)

- 1. Artikel 273, eerste alinea, van richtlijn 2006/112/EG, zoals gewijzigd bij richtlijn 2009/162/EU, verplicht de lidstaten niet een belastingplichtige ambtshalve te identificeren voor de btw op de enkele grondslag van belastingaangiften, anders dan voor deze belasting, zelfs indien op grond daarvan vastgesteld had kunnen worden dat deze belastingplichtige de vrijstellingsdrempel voor deze belasting heeft overschreden.

2. Het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel staan er niet aan in de weg dat een belastingdienst beslist dat diergeneeskundige diensten in omstandigheden als in het hoofdgeding aan de btw onderworpen zijn, mits deze beslissing is gegrond op duidelijke regels en de praktijk van deze dienst bij een voorzichtige en bezonnen marktdeelnemer geen redelijk vertrouwen heeft gewekt dat deze diensten niet belastbaar waren, hetgeen aan de verwijzende rechter ter beoordeling staat.

(HvJ 9 juli 2015 – Zaak C-144/14 – Cabinet Medical Veterinar Tomoiagă Andrei; 9 juli 2015 – Zaak C-183/14 – Salomie en Oltean)

Verordening 2913/92/EG van 12 oktober 1992 (CDW) en Verordening 952/2013 van 9 oktober 2013 - tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie

Sub artikel 203 CDW en 46 gemoderniseerd douanewetboek

Een douaneschuld ontstaat niet reeds op basis van het enkele feit dat goederen die onder een regeling extern communautair douanevervoer zijn geplaatst, na een vruchteloze poging tot levering zijn teruggebracht naar de vrijhaven van vertrek, zonder te zijn aangebracht bij het douanekantoor van de plaats van bestemming of het douanekantoor van de vrijhaven, indien is vastgesteld dat deze goederen aansluitend, volgens de regels gezuiverde regeling extern communautair douanevervoer, opnieuw zijn vervoerd naar hun plaats van bestemming. Als niet kan worden vastgesteld dat het bij de onder de eerste en tweede regelingen extern communautair douanevervoer vervoerde goederen om dezelfde goederen gaat, ontstaat er daarentegen wel een douaneschuld krachtens dat artikel.

Het feit dat onder een eerste regeling extern communautair douanevervoer geplaatste goederen te laat en in het kader van een tweede regeling extern communautair douanevervoer bij het douanekantoor van de plaats van bestemming zijn aangebracht, vormt een verzuim dat een douaneschuld doet ontstaan.

(HvJ 25 juni 2015 – Zaak C-187/14 – DSV Road)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België - 29 september 2015 - Zaak C-448/15 - Wereldhave Belgium e.a.

RICHTLIJN 90/435/EEG

Verzoeksters zijn Nederlandse vastgoedvennootschappen en bezitten respectievelijk 35% en 44% van CVA Wereldhave Belgium. In mei 1999 stelt de CVA dividend betaalbaar aan haar aandeelhouders en doet zij aangifte in de roerende voorheffing met nultarief voor de Nederlandse NV's op grond van Richtlijn 90/435. In november 1999 volgt een tweede aangifte in de roerende voorheffing waarbij voor de Nederlandse vennootschappen het verminderd tarief van 5% (op grond van Belgisch/Nederlands dubbelbelastingverdrag) wordt gehanteerd. Tegen de laatste aangifte volgt een bezwaarschrift om alsnog vrijstelling te verkrijgen. De verwijzende rechter constateert dat de Belgische Staat uit de termen "onderworpen zijn, zonder keuzemogelijkheid en zonder ervan te zijn vrijgesteld" (artikel 2 c moeder/dochterrichtlijn) het vereiste van een zogenaamde subjectieve én objectieve onderworpenheid afleidt. NV's die onderworpen zijn aan een nultarief in de vennootschapsbelasting zouden zo uitgesloten zijn van de moeder-dochterrichtlijn. Verzoekers stellen echter dat het voldoende is dat FBIs de vorm van een NV hebben en daarmee voldoen aan artikel

1 van de Nederlandse Wet op de vennootschapsbelasting. Zo kunnen zij genieten van vrijstelling van roerende voorheffing (subjectieve onderworpenheidsvereiste).⁵

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 1 september 2015 – Zaak C-420/15 - Ianniello Saliceti

Vragen over verenigbaarheid met EU-recht van Belgische regeling inzake verplichte registratie van auto's - Vrij verkeer van goederen en Vrij verkeer van werknemers

Verzoeker heeft de Italiaanse nationaliteit en werkt in België als ambtenaar bij de Europese Commissie. Hij wordt aangehouden in België omdat hij rijdt in een in Italië geregistreerde auto. Hij heeft ook een in België geregistreerde auto. De verwijzende rechter wil weten of het koninklijk besluit van 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen in strijd met de artikelen 18, 20, 45, 49 en 56 VWEU.⁶

Staatsrecht en Bestuursrecht

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)

Sub artikel 51 VWEU

Artikel 51, eerste alinea, VWEU moet aldus worden uitgelegd dat de in die bepaling vervatte uitzondering op het recht van vestiging geen toepassing vindt op de certificeringsactiviteiten van vennootschappen met de hoedanigheid van certificeringsinstelling. Artikel 14 van richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een regeling van een lidstaat die verlangt dat de statutaire zetel van vennootschappen met de hoedanigheid van certificeringsinstelling zich op het nationale grondgebied bevindt.

(HvJ 16 juni 2015 – Zaak C-593/13 – Rina Services)

Sub artikel 107 VWEU

Een tot de overheid te rekenen instelling kan in het kader van een openbare inschrijving verbieden een perceel landbouwgrond tegen het beste bod te verkopen wanneer de plaatselijke overheid van mening is dat het hoogste bod in geen verhouding staat tot de waarde van dat perceel. Dit is geen staatssteun, mits dit kan resulteren in een prijs die de marktwaarde van het betrokken perceel het dichtst mogelijk nadert.

(HvJ 16 juli 2015 – Zaak C-39/14 – BVVG)

Sub artikel 267 VWEU

- Artikel 267, derde alinea, VWEU moet aldus worden uitgelegd dat een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, zoals de verwijzende rechter, niet gehouden is zich tot het Hof van Justitie van de Europese Unie te wenden op de enkele grond dat een lagere nationale rechter in een zaak die vergelijkbaar is met de aan haar voorgelegde zaak en die betrekking heeft op exact dezelfde problematiek, een prejudiciële vraag heeft gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie, noch om de beantwoording van die vraag af te wachten.

(HvJ 9 september 2015 – Gevoegde zaken C-72/14 en C-197-14 – X en van Dijk)

- In omstandigheden waarin lagere rechterlijke instanties uiteenlopende beslissingen geven over de uitlegging van een bepaald begrip van een richtlijn en die uitlegging tevens herhaaldelijk moeilijkheden oplevert in de verschillende

---

⁵ Nieuwsbrief rechtspraak Europa 2015, nr. 10, p.14

⁶ Nieuwsbrief rechtspraak Europa 2015, nr. 10, p.41

lidstaten, moet artikel 267, derde alinea, VWEU aldus worden uitgelegd dat een rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, verplicht is het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over die uitlegging.

Het Unierecht en meer bepaald de door het Hof geformuleerde beginselen betreffende de aansprakelijkheid van de staat voor de schade die particulieren lijden ten gevolge van een schending van het Unierecht door een rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een nationale wettelijke regeling die als voorwaarde stelt dat de schadeveroorzakende beslissing van die rechterlijke instantie voorafgaandelijk is vernietigd, terwijl die vernietiging in feite uitgesloten is.

(9 september 2015 – Zaak C-160/14 – Ferreira da Silva e Brito)

- Het feit dat een incidentele procedure voor grondwettigheidstoetsing van een nationale wettelijke regeling aanhangig is bij de nationale rechterlijke instantie die met die toetsing is belast, leidt er niet toe dat een nationale rechter die zowel twijfel koestert over de verenigbaarheid van die regeling met het Unierecht als over de verenigbaarheid ervan met de grondwet van de betrokken lidstaat, de mogelijkheid verliest of in voorkomend geval van de verplichting wordt ontheven om aan het HvJEU prejudiciële vragen te stellen.

(HvJ 4 juni 2015 – Zaak C-5/14 – Kernkraftwerke Lippe-Ems)

- Een prejudiciële vraag van een nationale rechter is niet-ontvankelijk wanneer hij het Hof niet de noodzakelijke gegevens, feitelijk en rechtens, verschaft waarmee het een nuttig antwoord kan geven.

(HvJ juli 2015 – Zaak C-497/12 – Gullotta en Farmacia di Gullotta Davide)

Sub artikel 325 VWEU

Een (korte) verjaringstermijn voor strafbare feiten mbt btw (in casu een btw-carrousel) die er in een groot aantal gevallen voor zorgt dat illegale activiteiten die de financiële belangen van de EU schaden niet wordt bestraft, kan strijdig zijn met de verplichting dergelijke activiteiten met doeltreffende en afschrikkende sancties te bestrijden. Dit is ook het geval als door verjaringstermijnen op delicten de belangen van de Lidstaat beter worden beschermd dan de belangen van de EU. De verjaringstermijnen moeten in die gevallen buiten toepassing blijven. Dat dan een veroordeling kan volgen is niet strijdig met de in het EU-recht of in het EVRM gewaarborgde rechten van de aangeklaagde.

(HvJ 8 september 2015 – Zaak C-105/14 – Taricco e.a.)

Dit arrest, gewezen door de grote kamer van het Hof en dat een rechtstreekse invloed heeft op de nationale verjaringstermijnen, stemt tot nadenken. Dient dit arrest per analogie ook te worden doorgetrokken naar andere materies waarbinnen de financiële belangen van de EU zouden kunnen worden geschaad? Het lijkt zo te zijn. De rechtspraak van het Hof van Justitie staat ook in het civiel procesrecht soms op gespannen voet met de eisen van de ordentelijke rechtshandhaving die de Lid-Staten willen en krachtens de Verdragen mogen handhaven (zie bij voorbeeld HvJ 14 december 1995 in de zaak Peterbroeck, C-312/93: Bij ontbreken van een desbetreffende gemeenschapsregeling is het een aangelegenheid van de interne rechtsorde van elke Lid-Staat om de bevoegde rechter aan te wijzen en de procesregels te geven voor rechtsvorderingen die ertoe strekken, de rechten te beschermen die de justitiabelen aan de rechtstreekse werking van het gemeenschapsrecht ontnemen. Deze regels mogen echter niet ongunstiger zijn dan die welke voor soortgelijke nationale vorderingen gelden, en de uitoefening van de door de communautaire rechtsorde verleende rechten niet nagenoeg

onmogelijk of uiterst moeilijk maken.» [En l'absence de réglementation communautaire en la matière, il appartient à l'ordre juridique interne de chaque État membre de désigner les juridictions compétentes et de régler les modalités procédurales des recours destinés à assurer la sauvegarde des droits que les justiciables tirent de l'effet direct du droit communautaire. Toutefois, ces modalités ne peuvent être moins favorables que celles concernant des recours similaires de nature interne ni rendre en pratique impossible ou excessivement difficile l'exercice des droits conférés par l'ordre juridique communautaire] ».

Verordening 2988/95 van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen

Sub artikel 3

- Onder het begrip „bevoegde autoriteit” moet worden verstaan de autoriteit die krachtens het nationale recht bevoegd is om onderzoekshandelingen of daden van vervolging met betrekking tot de betrokken onregelmatigheden te stellen. Onderzoekshandelingen of daden van vervolging van een onregelmatigheid zijn de „betrokkene” ter kennis gebracht, wanneer uit een geheel van feitelijke gegevens kan worden afgeleid dat deze onderzoekshandelingen of daden van vervolging daadwerkelijk ter kennis zijn gebracht van de betrokkene. Verder wordt uitleg gegeven aan het begrip „voortgezette onregelmatigheid”.
(HvJ 11 juni 2015 – Zaak C-52/14 – Pfeifer & Langen)

- Artikel 3, lid 1, vierde alinea, van verordening 2988/95 moet aldus worden uitgelegd dat de daarin bedoelde verjaring niet alleen van toepassing is op de vervolging van onregelmatigheden die leiden tot de oplegging van administratieve sancties in de zin van artikel 5 van die verordening, maar ook op vervolgingen die leiden tot het treffen van administratieve maatregelen in de zin van artikel 4 van deze verordening.
(HvJ 3 september 2015 – Zaak C-383/14 – Sodiaal International)